

«Mennesket»

av Lars Strand

juni 2010

(skrevet til og fremført på Alternativfestivalen 2010)

For ganske nøyaktig ett år siden kjøpte jeg og min samboer ny bil. En Toyota med 4-hjulstrekk. Vi er kjempefornøyd – den gjør det den skal. Den gjør det den er bygget for, nemlig å frakte oss fra ett sted til ett annet.

Hjulene er litt større enn vanlig, så det er litt tyngre å skifte dekk enn det som er vanlig. Og skifte dekk, det må jeg gjøre to ganger i året – fra vinterdekk til sommerdekk, og omvendt. Dekkene stabler jeg oppå hverandre i boden. Når jeg så ser på dekkene – så vet jeg at de ikke er "bilen" vår. Dekkene er *endel* av bilen vår, men er ikke selve "bilen". Tar jeg av alle dekkene på bilen, er det fremdeles en bil – riktignok uten dekk. Her dukker det opp noen spørsmål: Hvor mange deler av bilen kan jeg ta av før den slutter å være bil? Når slutter bilen å være bil, til bare å bli bildeler? Er ordet bil bare en språklig konstruksjon på et mentalt bilde? Hvis det er tilfelle, hva da med mennesket? Gjelder det samme for mennesket?

*

Se her. Se på denne hånden. Denne armen. Den består av rundt 10-15 billioner celler. Hele kroppen min består av ca 100 billioner celler. En billion det er en million millioner. Som ved en tilfeldighet, er det ca like mange celler i min kropp som det er stjerner i vår galakse. Min kropp er min egen galakse med celler! – Celler som er avhengig av hverandre. I hver eneste minste celle er det en oppskrift på hvordan alle de andre skal være – i mitt DNA ligger oppskriften på hele meg. Oppskriften til hele delen, finnes i de minste detaljene.

Da stiller jeg samme spørsmål: Hvor mye av meg kan jeg fjerne av celler før Lars ikke lengre er Lars? Jeg kan skrape av noen hundrevis, kanskje tusenvis av celler fra huden min – men jeg er fremdeles Lars! Hva hvis jeg mister en arm? Begge armene og begge beina? Jeg vil fremdeles være Lars. Hvor mye mer? Hva eller hvor mye av min kropp definerer meg?

Plukker vi fra hverandre alle mine celler og legger de på et bord, så mener vitenskapen i dag at den massen med celler, ja det er Lars. Det er ikke noe mer. Kroppen er ikke noe mer enn et fint biologisk mekanisk instrument – bygd opp av celler som kan veies, måles, klassifiseres og sees på i et mikroskop. Akkurat som bilen som er plukket fra hverandre til bildeler. Men her er det noen

spørsmål som plager meg – hvordan kan den cellehaugen forstå at $2 + 2$ er 4? Hvor i cellene ligger det å forstå noe? I hvilken celle inneholder erkjennelsen som vet at jeg er? Hvor i disse cellene ligger tankene mine, det å føle, smake, at jeg kan elske, kjenne glede og håp? Hvis ikke bevisstheten min er å finne i cellene mine, hvor er den da? Og hvis jeg snur det på hodet: Hvis ikke jeg er avgrenset av min kropp, hvor stopper da grensen for meg Lars og når begynner verden rundt meg? Finnes det en slik grense?

*

Hver eneste celle i kroppen min består av noe enda mindre som kalles atomer. Som ved en tilfeldighet, er det sånn ca like mange atomer i hver celle, som det er celler i en menneskekropp. De atomene som finnes i en menneskekropp (og naturen rundt oss) er så tunge og komplekse at de må lages ved svært høyt trykk og svært høy temperatur som bare finnes i stjerner og supernovaer. Så det materialet som hånden min er bygget opp av, er ikke bare milliarder av år gammelt, men har blitt født i en stjerne som nå er slukket – lik vår egen sol en gang vil gjøre. Så jeg er praktisk talt bygget av stjernestøv. Resirkulert stjernestøv!

Kosmos har altså jobbet i flere milliarder av år, for at jeg skal kunne stå her nå – med en kropp, med mine celler og atomer, med min bevissthet – for å snakke med dere her og nå. Men jeg vil ikke ha denne formen jeg har nå veldig lenge. Studerer vi en blomst, ser vi den er bygget av atomer som også stammer fra gamle stjerner. Men akkurat nå er disse atomene manifestert som en blomst. På samme måte som en sky før eller siden ender opp som regn, som blir til en bekk og en elv som renner ut i havet, på samme måte er jeg og alt rundt meg i endring. Og disse endringene flyter fremover og oppover og innover, sakte men sikkert, år for år, generasjon for generasjon, liv for liv – i all evighet.

Iliuka, som vi alle vil treffe nå på tirsdag, sa en gang til meg, "du jakter for evigheten". Du jakter for evigheten... det hørtes lenge ut, så jeg ble stille et øyeblikk hvorpå Iliuka spurte meg "mistet den motet nu?"

*

Nei. Jeg mistet ikke motet. Jeg prøvde å tenke på hvor lenge evigheten faktisk er. Et kinesisk ordtak sier om evigheten: "Et tusen meter høyt fjell får en gang hvert hundrede år besøk av en liten spurv som setter seg på toppen av fjellet og kvesser sitt nebb. Når fjellet har blitt slipt ned, har det gått én dag i evigheten." Det er lenge.

Jo mer jeg tenker på evigheten, jo mer trygghet gir det meg. Jeg kommer til å være i all evighet! Vi, alle sammen her og nå, vil eksistere i evig tid. Det vil alltid være nye oppgaver og utfordringer som venter på oss. I dette livet og neste – og neste og neste. Det vil alltid vente nye oppgaver og andre utfordringer – til evig tid. Trenger jeg da å haste meg gjennom livet? Trenger jeg å stresse med å bli ferdig med karma og tidligere liv og få kontakt med mine hjelpere og få en bedre betalt jobb og meditere og lese bøker og sjekke epost og facebook og be og og reise og trene og drive med yoga og spise sunt? Hva er det jeg egentlig skal rekke? Jeg har jo et hav av tid! Evigheten ligger foran meg – og ingenting av det jeg gjør er bedre eller dårligere enn noe annet. Alltid vil det være utfordringer – i andre innpakninger og med annet innhold.

Veien fremover, den må jeg gå selv. Andre kan ikke gå for meg. Hvor raskt jeg går, avhenger av meg selv. Jeg har det ikke travelt – jeg vil jo eksistere i all evighet husker du? Det er min vei, og svarene må jeg finne alene i meg selv av meg selv. Det er ingen snarveier til personlig utvikling.

Men jeg vil aldri være alene. Jeg kommer ingen vei alene. Mine øynene peker utover, noe som gjør det svært vanskelig å se meg selv. For å se meg selv, må jeg bruke deg og andre som speil. Jeg lærer ved å se på andre menneskers reaksjon på meg selv og min oppførsel. Jeg er avhengig av andre, og andre er avhengig av meg. Vi går samme vei sammen.

Sammen er det som om vi er ute på dypt vann. Vi prøver å holde hodet over vannet men vi gulper stadig vekk vann og får vann i øynene og vannet ødelegger frisyren og vi blir skikkelig slitne av å plaske og svømme der ute – for ofte er det høye bølger med skum. Vannet er veldig dypt, men dypt der nede er det rolige strømminger. Når vil du ta motet til deg å dykke ned? Du vil bli våt, og får kanskje problemer med å puste i starten, men du drukner ikke.
